

Samantekt fyrir drög að Áfangastaðaáætlun Suðurlands

Þegar dregin eru saman helstu áherslur sem komið hafa fram á fundunum þá eru það helst náttúruvernd, krafa um bættar samgöngur, sjálfbærni í ferðaþjónustu, gæði og gæðamál, samtal og samvinna, gjaldtaka og stýring ferðamanna, öryggi og aðgengi, upplýsingagjöf og fræðsla, merkingar, ábyrg hegðun ferðamanna og síðast en ekki síst var rætt um áhrif ferðaþjónustu á samfélög, skort á áreiðanlegum hagtölum og rannsóknum í ferðaþjónustu.

Samgöngur

Krafa um bættar samgöngur er rík enda mikilvægur þáttur í strjábýlu landi, bæði hvað varðar viðhald og þjónustu. Með aukinni komu ferðamanna til landsins og breytri ferðahegðun þar sem fleiri kjósa það að ferðast á bílaleigubílum frekar en í skipulögðum ferðum í rútum hefur álagið á vegakerfið og umferðarþunginn aukist gríðarlega. Þar kemur öryggi á vegum sterkt inn því með aukinni umferð þá eru nú á vegunum fólk með mismunandi reynslu af akstri.

Náttúruvernd

Helsta ástæða þess að ferðamen vilja heimsækja Ísland er náttúran en samkvæmt könnun meðal erlendra ferðamanna sem Ferðamálastofa lét gera sumarið 2016 kemur fram að 83% ferðamanna koma til Íslands vegna náttúrunnar (Ferðamálastofa, 2017). Rík áhersla er á að náttúruvernd sé í forgrunni þegar kemur að ferðaþjónustu. Einnig er þar rætt um aðgengi og er mikil áhersla lögð á að skilgreina það fyrir hvert svæði og að aðgengi að náttúrunni sé aldrei á kostnað hennar heldur sé hugað að sjálfbærni og upplifun.

Áhrif ferðaþjónustu á samfélög

Áhrif ferðaþjónustu á samfélög eru margvísleg bæði jákvæð og neikvæð. Íbúar finna fyrir jákvæðum áhrifum af ferðaþjónustu þegar þjónusta eykst á svæðinu. Þar má nefna bætt þjónusta í formi lengri opnunartíma, auknir afþreyingamöguleikar og fleiri veitingastaðir og kaffihús. Neikvæð áhrif geta birst þegar ferðaþjónustan og ferðamenn ganga of nærri samfélagi og menningu. Sem dæmi þegar aðgengi að íbúahúsnæði er af skornum skammti vegna þess að íbúðarhúsnæði á svæðinu er nýtt undir ferðamenn og þegar þjónusta er hugsuð út frá þörfum ferðamanna í stað þörfum íbúa.

Samtal og samvinna

Kallað er eftir samtali og samvinnu í greininni bæði innan greinarinnar og við aðra hagsmunaaðila svo sem á milli stjórnvalda, íbúa og annara atvinnugreina. Rætt var um skort á skilningi stjórnvalda á ferðaþjónustunni og þörfum hennar, þá sérstaklega á landsbyggðinni. Einnig var rætt um mikilvægi þess að samráð væri haft við hagaðila á landsbyggðinni áður en ákvarðanir eru teknar sem hafa áhrif á starfsemi og búsetu á landsbyggðinni. Mikil ánægja kom fram með að vinna við Áfangastaðaáætlun væri gerð inni á svæðunum. Samvinna og samtal hefur jákvæð áhrif og er mikilvægt þegar kemur að því að ferðaþjónustan byggist upp í sátt og samlyndi í samfélaginu.

Gjaldtaka

Mikil umræða hefur verið um gjaldtöku á vinnufundum. Almennt hafa aðilar þá sýn að ekki verði rukkað fyrir aðgang að náttúruverjum en telja mikilvægt að sett verði á komugjöld. Komugjöldin yrðu þá nýtt til uppbyggingar og viðhalds á ferðamannastöðum og við náttúruverjum. Aðilar telja mikilvægt að ef komugjöld verða að veruleika sé ekki rukkað fyrir upplifun í náttúru Íslands. Þetta snýst um heildarmynd gjaldtöku og heildræna sýn á það hvernig fjármagn er fengið til uppbyggingar og viðhalds

á ferðamannastöðum og verndunar náttúru. Gjaldtaka hefur áhrif á upplifun gesta og er ólík eftir því hvort hún er á einum stað t.d. við komu til landsins eða á ferðamannastöðum víðsvegar um landið þar sem ekki er heildræn sýn eða stefna á milli mismundi sveitarfélaga varðandi gjaldtöku. Mikilvægt að tekjur af komugjöldum yrði skipt með jöfnum hætti niður á svæði og miðað við álag og þörf.

Varðandi gjaldtöku á bílastæðum og fyrir salernisaðstöðu í þjóðgörðum kemur fram að þær tekjur hafi breytt miklu þegar kemur að uppbyggingu og viðhaldi innan þjóðgarðanna. Því er velt upp að gjaldtaka þar gæti verið ásættanleg þó svo hún væri það ekki annarsstaðar.

Stýring og dreifing ferðamanna

Mikið er talað um dreifingu ferðamanna og stýringu á ferðamannastöðum. Mikilvægt í þessu samhengi er að landshlutarnir og mismunandi svæði innan þeirra vinni saman til þess að fá ferðamenn til þess að stoppa lengur og ferðast lengra. Einnig í þessu samhengi þarf að vinna eftir ákveðinni stefnu og byggja upp við ferðamannastaði til þess að koma í veg fyrir ágang við náttúruperlur og menningarsögulegar minjar. Mikilvægt er að greina hvar þörf er á uppbyggingu eða viðhaldi og síðan hvaða staði þarf að hvíla og hvar eru nýjir ferðamannastaðir. Nauðsynlegt er að taka upp stýringu á viðkvæmum svæðum en jafnframt að setja fram stefnu varðandi aðgengi og uppbyggingu til þess að takast á við aukinn fjölda ferðamanna.

Sjálfbær þróun

Mikil áhersla er lögð á mikilvægi sjálfbærrar þróunar í íslenskri ferðaþjónustu. Sjálfbær þróun snýst um að mæta þörfum nútímans án þess að skerða möguleika komandi kynslóða á að mæta þörfum sínum. Auk þess snýst sjálfbær þróun um að auka efnahagsleg verðmæti um leið og gæðum náttúrunnar er viðhaldið og mannréttindi eflað fyrir alla jarðarbúa til langs tíma. Mikilvægt er að ferðaþjónustan sem skapar efnahagslega verðmæti þróist á sama tíma í sátt við samfélag og náttúru. Í þessu samhengi er nauðsynlegt að auka gæði ferðaþjónustunnar og efla rannsóknir hvað varðar þolmörk náttúru, samfélaga og ferðamanna. Ferðamálastofnun Sameinuðu þjóðanna tileinkaði árinu 2017 sjálfbærri ferðaþjónustu og efnahagslegri þróun. Framtakinu er ætlað að styðja við breytingar í átt að aukinni sjálfbærni í ferðaþjónustu og þá sérstaklega varðandi stefnumótun stjórnvalda, starfshætti fyrirtækja og ábyrga ferðahegðun.

Ábyrg ferðahegðun

Rætt var um nauðsyn þess að auka ábyrga hegðun ferðamanna og leiðir sem myndu hvetja til þess. „*Icelandic Pledge*“ er verkefni sem Íslandsstofa setti á laggirnar sumarið 2017. Verkefnið snýr að ábyrgri ferðahegðun þar sem ferðamenn gefa loforð inn á vefnum Inspired by Iceland um að sýna ábyrgð í sinni ferðahegðun um landið. Loforðið snýr að því að virða náttúrna og skilja við hana eins og komið var að henni, aka ekki utanvega, tjalda á skilgreindum tjaldsvæðum, leggja ekki hvar sem er heldur nýta þar til gerða áningarstaði, að koma sér ekki í hættulegar aðstæður við myndatöku, nýta salernisaðstöðu og vera vel útbúinn á ferðalagi um Ísland í öllum veðrum (Íslandsstofa, án dags.).

Gæði og gæðamál

Mikil áhersla er á gæðamál í ferðaþjónustu á Suðurlandi. Aðilar telja mikilvægt að auka gæði með því að taka upp samræmt gæðakerfi ferðaþjónustunnar, Vakann. Vakinn er samræmt gæðakerfi ferðaþjónustunnar á Íslandi og er markmiðið með honum að efla gæði, öryggi, aðbúnað starfsfólks og umhverfisvitund í ferðaþjónustu með handleiðslu og stuðningi, auk þess að byggja upp samfélagslega ábyrgð meðal ferðaþjónustufyrirtækja. Þó svo að Vakinn sé íslenskt gæðakerfi þá er það byggt á fyrirmynd gæðakerfis á Nýja Sjálandi, Qualmark. Með Vakanum er búið að staðfæra kerfið og aðlaga

að umhverfi Íslands, einnig er hótellhluti Vakanns unninn samkvæmt stöðlum evrópska Hotelstars kerfisins (Ferðamálastofa, Vakinn, án dags.). Vakinn veitir þátttakendum leiðsögn og leggur til margvísleg hjálpargögn og gátlista sem fyrirtæki geta nýtt til þess að bæta starfshætti og rekstur. Eitt af því er samfélagsleg ábyrgð fyrirtækja sem var þáttur sem kom sterkt fram á fundum. Samfélagsleg ábyrgð snýr að því að fyrirtæki leggi sitt af mörkum til samfélagsins, að það sé jafnvægi á milli fyrirtækisins og samfélagsins meðal annars með því að skapa sameignlegt virði fyrir fyrirtækið og samfélagið. Festa hefur útbúið greiningartól þar sem fyrirtæki geta gert huglægt mat á einstaka þáttum og séð hvernig þau standa gagnvart samfélagslegri ábyrgð (Festa Samfélagslegábyrgð fyrirtækja, án dags.)

Upplýsingagjöf, merkingar og fræðsla

Fræðsla og upplýsingagjöf í ferðapjónustu er grunnur að gæðum og jákvæðri upplifun ferðamanna. Mikilvægt er að efla menntun í ferðapjónustu auk þess að efla fræðslu og vinna að bættri upplýsingagjöf til ferðamanna. Huga þarf sérstaklega að merkingum en gæta þarf sérstaklega að samræmi, tungumálum og almennt betri leiðbeiningum. Auka þarf við og bæta upplýsingaefni og leggja þarf áherslu á upplýsingaskilti frekar en bannskilti. Þörf er á meiri jákvæðni gagnvart greininni og því mikilvægt að bregðast við neikvæðri orðræðu með því til dæmis að efla fræðslu og upplýsa íbúa um jákvæð áhrif ferðapjónustu í samfélaginu.

Öryggi og aðgengi

Huga þarf vel að öryggismálum á ferðamannastöðum og reyna þannig eftir fremsta megni að koma í veg fyrir slys á fólki. Þar sem náttúran hér á landi er margbreytileg og fer oft á tíðum sínar eigin leiðir þá er samt sem áður ekki hægt að öllu leyti að koma í veg fyrir slys. Grundvallarreglan er því sú að ferðamaðurinn ferðast um náttúru landsins á eigin ábyrgð. Öryggi í umferðinni er einnig mikilvægur þáttur og nauðsynlegt að bregðast við breyttu landslagi í umferðamálum hér á landi í tengslum við aukinn fjölda ferðamanna. Þar ber hæst mikilvægi þess að efla fræðslu til ferðamanna sem ferðast á eigin vegum um landið í bílaleigubíl. Krafa er um að bílaleigur taki meiri ábyrgð og sjái um að fræða ferðamenn varðandi akstur áður en haldið er af stað.

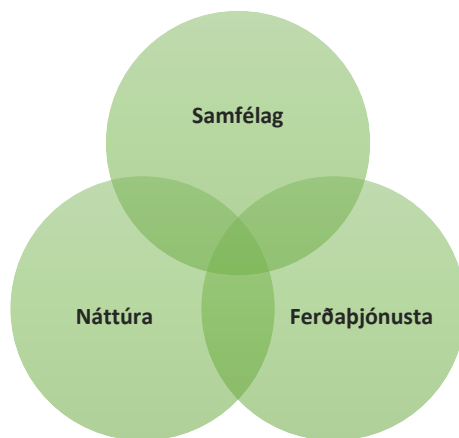
Rannsóknir og hagtölur

Mikilvægt er að efla rannsóknir í ferðapjónustu og byggja stefnumótun og ákvarðanatöku á traustum upplýsingum. Efla þarf þolmarkarannsóknir bæði í tengslum við náttúru og samfélag. Auka þarf rannsóknir á ferðahegðun svo og markaðsrannsóknir. Hagtölur eru mjög mikilvægar fyrir greinina til þess að gefa rétta mynd af stöðu hennar og framtíðarhorfum. Áhyggjuefni er hvað hagtölum í ferðapjónustu er ábótavant bæði hvað varðar samræmingu, greiningu niður á svæði og aðgengi.

Þemu

Eins og sést í samantektum svæðanna þá er mikil samlegð í því sem kom fram á fundum á milli svæða. Því voru dregin fram samræmd þemu úr gögnum vinnufundanna.

Við þemagreiningu komu fram þrjú yfirþemu samfélag, ferðaþjónusta og náttúra. Mynd 13 sýnir tengsl yfirþemun þar sem ekki er hægt að taka í sundur samfélagið, náttúran og ferðaþjónustan þar sem þessi þemu standa ekki ein og sér. Undir þeim voru svo alls 12 undirþemu: Stefnumótun, regluverk, uppbygging, samvinna, gæði, upplýsingar og fræðsla, vegakerfið, áningarstaðir, íbúar, grunnþjónusta, verndun og aðgengi. Á Mynd 13 má sjá yfirþemun og undirþemun listuð upp.

Mynd 2 Tengsl yfirþemu í verkefninu

Samfélag

- Stefnumótun
- Regluverk
- Uppbygging
- Samvinna
- Gæði
- Upplýsingagjöf og fræðsla

Ferðaþjónusta

- Vegakerfið
- Áningarstaðir
- Íbúar
- Grunnþjónusta

Náttúra

- Verndun
- Aðgengi

Mynd 1 Þemu frá fyrsta fundi.

Framtíðarsýn

Mikilvægt er að vinna að framtíðarsýninni á sameiginlegum grunni þar sem allir helstu hagaðilar koma að vinnunni og áfangastaðaáætlunin þróuð með þeim. Mikilvægt er að ákveða hvort og hvernig ferðaþjónustan á að koma að samfélaginu og hagkerfinu, að auka við það eða lágmarka neikvæð áhrif þess.

Sýnin þarf að endurspeglar þær væntingar sem gerðar eru til áfangastaðarins en þó vera raunsæ. Einnig á hún að vera hvetjandi fyrir þá hagaðila sem starfa og/eða búa á svæðinu til að forgangsraða og byggja upp þar sem þarf til að ná settu marki innan þriggja ára.

Sýnin þarf að:

- gefa von – vera metnaðarfull, raunsæ og með framtíðaráherslu.
- gefa skýra hugmynd um hvernig framlag ferðaþjónustunnar getur verið inn í áfangastaðinn (efnahagsleg, félagsleg, söguleg, menningarleg, umhverfisleg sem og með tillit til atvinnu, ágóða, aðstöðu fyrir íbúa)
- auka skuldbindingu til sjálfbærni og ábyrgrar ferðaþjónustu (lágmarka neikvæð áhrif)
- vera lýsing á þeim breytingum sem við viljum sjá – hvar viljum við vera eftir 3 ár?
- sýna fram á sterka, sameiginlega skuldbindingu hagaðila.

Upp úr vinnugögnum frá vinnuhópum var dregin fram framtíðarsýn fyrir hvert svæði fyrir sig. Þar sem framtíðarsýn allra þriggja svæðanna (vestur, mið og austur) voru í meginráttum eins var auðvelt að útfæra framtíðarsýn fyrir Suðurland í heild sinni.

Unnið var með framtíðarsýn hvers þema fyrir sig á vinnufundum sem verkefnastjórar drógu saman í eina framtíðarsýn fyrir Suðurland í ferðapjónustu fyrir árið 2020, sjá Mynd 3.

Framtíðarsýn Suðurlands í ferðapjónustu 2020:

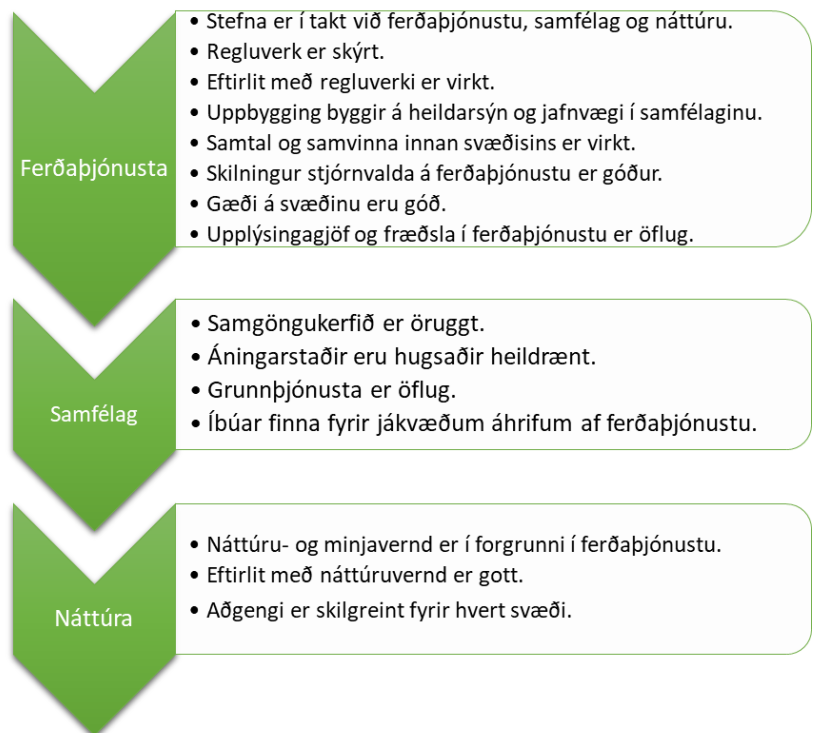
Ferðapjónusta á Suðurlandi er sjálfbær þar sem lögð er áhersla á heildræna þróun í sátt við náttúru og samfélag. Ferðapjónustan er öflug atvinnugrein og samvinna ríkir á milli mismunandi hagsmunaaðila þar sem hugað er að gæðum, upplýsingagjöf og fræðslu.

- *Verndun náttúru og menningarsögulegra minja er í forgrunni er kemur að ferðapjónustu þar sem hugað er að skýru og tryggju aðgengi að helstu náttúruperlum.*
- *Regluverk í ferðapjónustu er skýrt og leiðir til jákvæðrar upplifunar heimamanna og gesta.*
- *Vegakerfið og samgöngur, á sjó, í lofti og landi, eru öruggar og hugsað heildrænt þar sem áningarstaðir eru vel úthugsaðir, merktir með viðeigandi þjónustu og upplýsingagjöf.*
- *Möguleikar til menntunar í ferðapjónustu eru staðbundnir og fjölbreyttir.*
- *Grunnþjónusta er góð á svæðinu og íbúar eru jákvæðir í garð ferðamanna og ferðapjónustunnar.*

Mynd 3 Framtíðarsýn Suðurlands í ferðapjónustu 2020.

Meginmarkmið

Þegar búið var að draga fram framtíðarsýn voru unnin meginmarkmið upp úr framtíðarsýn hvers þema fyrir sig. Megin markmiðin eru yfirgripsmikil, sett fram í stuttum setningum og endurspeglar framtíðarsýn. Markmið geta bæði verið huglæg og hlutlæg. Meginmarkmið eru yfirleitt huglæg sem leiða niður í hlutlæg starfsmarkmið sem eru SMART (SMART stendur fyrir sértæk, mælanlegt, aðlagandi, raunæft og tímasett). Starfsmarkmiðin eru svo greind niður í skýrar aðgerðir. Aðgerðir segja til *hvað þarf að gera, hver ber ábyrgð á aðgerðinni, hvenær á að framkvæma aðgerðina* og ef ástæða þykir, *hvernig á að standa að aðgerðinni*.

Mynd 4 Meginmarkmið Áfangastaðaáætlunar DMP á Suðurlandi fyrir 2020.

Error! Reference source not found. sýnir samantekt yfir þau meginmarkmið sem dregin hafa verið fram við gerð Áfangastaðaáætlunar DMP á Suðurlandi:

Samfélag

Samgöngukerfið er öruggt.

Samgöngukerfið var mikið rætt á vinnufundum, bæði ástand vega, þjónusta, almenningsamgöngur á landi og í lofti og samgöngur um Landeyjahöfn til Vestmannaeyja svo dæmi séu tekin. Til að samfélagið og ferðaþjónustan vinni sem best saman þurfa almenningsamgöngur, vegakerfið, þjónusta og viðhald að vera gott.

Áningarstaðir eru hugsaðir heildrænt.

Rætt var um að áningarstaðir væru hugsaðir heildrænt, með tilliti til merkinga, fræðslu, innviða, öryggi og útlits. Mikilvægi þess að áningarstaðir séu með reglulegu millibili og að ferðamenn gætu séð á merkingum hvað væri langt í næsta áningarstað og þá hvaða þjónustustig hann myndi bjóða uppá. Væri það aðeins myndatökustopp með bekk eða væri hægt að kaupa orkugjafa fyrir bílinn, kaupa veitingar, losa rusl og nota salerni svo að dæmi séu tekin.

Grunnþjónusta er öflug.

Mikil umræða fór fram á fundum um mikilvægi þess að grunnþjónusta væri öflug og í takt við þann fjölda sem væri að meðaltali á svæðinu, íbúar og ferðamenn, en einskorðaðist ekki bara við skráðan íbúafjölda. Með grunnþjónustu er átt meðal annars við aðgengi að læknum, hjúkrunarfólki, lyfjaverslun og löggæslu. Einnig er átt við aðgengi að orkubúskapi s.s. þriggja fasa rafmagn og vatn sé tryggt og að fjarskipti bæði símasamband og háhraða nettenging sé til staðar.

Íbúar finna fyrir jákvæðum áhrifum af ferðaþjónustu.

Umræður fóru fram um þolmörk íbúa og viðhorf þeirra til ferðaþjónustunnar. Mikilvægt er að íbúar séu stoltir af sínu svæði og tali um það á jákvæðan hátt. Huga þarf að jafnvægi í samfélaginu á milli íbúa og ferðaþjónustunnar. Ferðaþjónustan skapar störf, virði og tækifæri fyrir þá íbúa sem eru á staðnum og styrkir þannig samfélagið. Með sterku samfélagi er líklegra að fólk flytjist inn á svæðið sem styrkir það enn frekar. Því er nauðsynlegt að draga fram þau jákvæðu áhrif sem ferðaþjónustan hefur á samfélagið sem dæmi aukin staðbundin þjónusta sem ekki væri í boði fyrir íbúa ef ekki væri fyrir ferðamenn á svæðinu.

Ferðaþjónusta

Stefna í takt við ferðaþjónustu, samfélag og náttúru.

Skipulagsmál og að unnið væri að þeim í takt við ferðaþjónustu, samfélag og náttúru kom sterkt fram. Kallað var eftir því að unnið væri markvissara að skipulagsmálum þar sem sérstaða svæðisins væri dregið fram, hugað væri að náttúruvernd og umhverfisvænum kostum og unnið væri að samræmdri stefnumótun í uppbyggingu innviða svo að dæmi séu tekin. Einnig kom sterkt fram að unnið væri eftir áfangastaðaáætluninni eða hún að lágmarki höfð við viðmuðunar í stefnumörkun einstaka svæða. Einnig var stefna í gjaldtöku mikið rædd og kom þar sterkt fram vilja um að koma á komugjöldum í stað þess að rukkað væri inn á hvern stað fyrir sig. Mikilvægt væri þó að huga að sanngjarnari skiptingu á milli svæða/sveitarfélaga á landsvísu sem endurspeglar þörf og nýtingu svæðis og innviða þess.

Regluverk er skýrt.

Það kom sterkt fram mikilvægi þess að regluverkið væri skýrt, hvað má og hvað má ekki og ekki síst að reglur á milli svæða væru samræmdar. Í tengslum við það var rætt mikilvægi þess að reglur og

leiðbeiningar væru settar skýrar fram, bæði myndrænt og á helstu tungumálum. Sér í lagi að koma reglum um tjöldun, gisting, akstur utan vegar og almennar umgengisvenjur til ferðamanna.

Eftirlit með reglum/lögum er virkt.

Ekki er nægilegt að regluverkið sé skýrt heldur þarf eftirlitið að vera virkt. Því þarf efla allt eftirlit sem er fyrir og huga að því að eftirlitsaðilar hafi það vægi sem þeim ber svo að ferðamenn og aðrir taki mark á þeim. Einnig þarf eftirlit með uppbyggingu, framkvæmdum og rekstraraðilum að vera öflugt.

Uppbygging byggir á heildarsýn og jafnvægi í samfélaginu.

Rætt var um mikilvægi þess að uppbygging svæða/sveitarfélaga byggist á heildarsýn og jafnvægi í samfélaginu. Með því er átt að miða uppbygginguna bæði við íbúa og ferðamenn í sátt við umhverfið og samfélagið þar sem áætlanir eru gerðar til lengri tíma.

Samtal og samvinna innan svæðisins er virkt.

Kallað er eftir auknu samtali og samvinnu milli ólíkra atvinnugreina þannig að aukinn skilningur á milli aðila myndi myndast. Sem dæmi að ferðaþjónustuaðilar, íbúar, fræðasamfélögin, sveitarfélögin og þjóðgarður/jarðvangur eigi í markvissu samtali.

Skilningur stjórnvalda á ferðaþjónustu er góður.

Það kom sterkt fram á fundum mikilvægi þess að stjórnvöld auki skilning sinn á ferðaþjónustunni og þörfum hennar. Einnig að skilningur á mikilvægi þess að ákvarðanir séu teknar í góðu samtali við landsbyggðina/svæðin þar sem ekki eru alltaf sömu forsendur hvort ákvörðunin sé tekin með forsendur Höfuðborgarinnar eða einstaka landssvæða. Jafnvel eru forsendur ekki þær sömu innan landssvæðis heldur þarf að huga að nærumhverfinu.

Gæði á svæðinu eru góð.

Mikið var rætt um mikilvægi þess að nýta samræmt gæðakerfi til að auka við gæðin og gæðavitund á svæðinu. Þar kom Vakinn sterkt inn, að kynna hann betur og gera betur grein fyrir hvað gott gæðakerfi getur gert fyrir fyrirtækin og þar að leiðandi svæðin er varða öryggi, gæði, upplýsingagjöf, fagmennsku, umhverfisvitund, starfsmannahald, vinnuástöðu svo að dæmi séu tekin.

Upplýsingagjöf og fræðsla í ferðaþjónustu er góð.

Rætt var um mikilvægi þess að upplýsingagjöf til ferðamanna sem og innan svæðis væri öflug og samræmd, að merkingar og skilti væru vel hönnuð, hugað að staðsetningu og væru upplýsandi. Mikilvægi menntunar og fræðslu í ferðaþjónustu kom einnig sterkt fram, bæði í formi styttri námskeiða upp í heildstætt nám. Huga þarf fræðslunni þannig að þeir sem vinna í ferðaþjónustunni gætu sótt sér auka menntun eða fræðslu í nærumhverfi. Einnig mikilvægi þess að kynna ferðaþjónustuna og tækifærin þar fyrir ungu fólki sem enn er í námi.

Náttúra

Minjavörður Suðurlands er búinn að lesa yfir markmiðin og kom með athugasemd um að bæta mætti umfjöllun um minjavernd. Því er líklegt að yfirkaflinn hér muni heita Náttúra og minjar seinna meir. Verkefnastjórar eiga eftir að vinna betur úr þeim athugasemdum og koma þeim betur inn.

Náttúruvernd er í forgrunni í ferðaþjónustu.

Mikið var rætt um að efla náttúruvernd með stefnumótun, umhverfis- og loftlagsstefnu þar sem hugað er að eflingu landvörslu, stýringar á umferðarflæði, fræðslu, upplýsingagjöf og forvörnum í umgengni í náttúrunni og þeim hættum sem eru til staðar. Einnig að viðeigandi innviði líkt og salerni, sorplosun og bílastæði séu til staðar þar sem það á við. Rætt var möguleikar á að starfsheitið leiðsögumaður væri

lögverndað og skylda væri að hafa leiðsögumenn sem hafa þar til greinda menntun í leiðsögn á Íslandi hefðu leyfi til að fara með ferðamenn.

Eftirlit með náttúruvernd er gott.

Það kom sterkt fram að ekki væri nægilegt að hafa regluverk skýrt heldur einnig sé mikilvægt að eftirlitið á ferðamannastöðum og við náttúruperlur sé virkt. Það er öflug landvarsla sem er sýnileg, sem og löggæsla þar sem við á.

Aðgengi er skilgreint fyrir hvert svæði.

Vinnuhópar voru sammála um mikilvægi þess að skilgreina hvernig aðgengi eigi við fyrir hvert svæði. Hvað á að vera í almannaleið og hvað á að vera erfiðara að komast að. Þar kemur að aðgangsstýringu með göngustígum, merkingum, árstíðarbundnar takmarkanir og staðsetning innviða við svæðin. Einnig var rætt um að draga betur fram þá staði sem þola mikinn ágang og „endurnýja“ sig líkt og fjörur sem dæmi.